

Милорад Михаиловић

СЛОБОДАНКА ПРИБАКОВИЋ РАДОШ РАКУШ

ИЗЛОЖБА СЛИКА 10—22. МАЈ 1979. ГОДИНЕ, ГАЛЕРИЈА НАРОДНОГ МУЗЕЈА У КРАЉЕВУ

Од свих ликових изложби које је Народни музеј у Краљеву приредио у првој половини ове године у Галерији, изложба слика Слободанке Прибаковић и Радоша Ракуша, краљевачких сликара, била је најзначајнија и највреднија и представљала је, несумњиво, ликовни догађај у Краљеву. Већ неколико година краљевачки сликари се нису у нашем граду представљали самосталним, а доста ретко смо их виђали и на колективним изложбама. Средином маја, Музеј је своје галеријске просторе уступио овим младим, али у ликовном животу Краљева, већ дуго присутним сликарима, који су изложили своја најновија остварења настала у неколико задњих година.

Иако на први поглед њихово ствараштво изгледа веома различито и по темама и сликарском поступку, оно је у својој основи посвећено истом проблему: egzистенцијалним питањима човековог оцстанка. Код Слободанке Прибаковић је истраживање усмерено ка човеку и његовој животној пролазности а код Радоша Ракуша угрожености човека и природе и њиховом очувању. Оба аутора покушавају да дају одговоре на ова питања али различитим путевима тако да су се заједничким излагањем само допуњавали а никако сметали једно другом.

☆

☆☆

Слободанка Прибаковић је недавно завршила Академију ликових уметности у Београду и примљена у УЛУС. Ова изложба је њено прво самостално представљање публици. На својим сликама посвећеним истраживањима фигуралног света и разграђивању људске фигуре, односно форме у простору, она ствара сцене попут надреалиста, са ренесансним инвентаром предмета (коцкасти песперктивни под, стубови, лаке аркаде, коцкасте и лоптасте форме разних величина и шкољке као знамење непролазности) и људским фигурама које светлост, што долази на сцену споља, разара и оне полако нестају у том имагинарном простору у коме само што су се појавиле и оформиле. Светлост обасјава сцену, дефинише постојане облике али разара људске који трепере и нестају у измаглици. Сlike из овог циклуса су већег формата са композиционим решењима којима је сликарка посветила највише пажње стварајући пажљиво и стрпљиво простор за нестајање људским фигурама — актoвима, различито поставленим, који су најчешће у првом плану слике само као први сведоци у простору и времену али не и вичито присутни. Овај циклус слика представља израз дубоке зами-

шљености ствараоца над egzистenciјалним питањима човека и његово виђење пролазности људског живота. Нека дела из овог циклуса, као »Прилагођавање«, »Мадонин кратак живот« и »Кратак предак« представљају зрела сликарска остварења која најављују велике стваралачке могућности аутора.

У другом циклусу слика, рађених на малом формату, Слободанка Прибаковић поставља као предмет пуже и шкољке, понекад сасушене плодове и мале бочице, оне предмете који су у првом циклусу на сликама означавале трајност, непролазност, неuniштивост. Распоређујући их брижљиво на платну, или понекад сликајући само једну шкољку или пужа, она сада много више инсистира на исликавању материјалности, слика тошлим бојама и ствара дивне мале мртве природе попут старих холандских мајстора. Овде светлост обасјава цео предмет, он је материјалан, чврст, блиста као драгуљ. Међу овим делима »Мртва природа са пужевима«, »Пуж на браон фону« и »Мртва природа са пужем, шкољкама и напирикама« су најбоља остварења.

Слободанка Прибаковић је у свет уметности закорачила као стваралац пре десетак година али је највише постигла задњих неколико година дошколовањем и упорним систематским радом. Овом изложбом она се представила као талентован, зрео и формиран сликар од кога у наредним годинама треба очекивати значајна ликовна остварења.

☆ ☆

☆

Радош Ракуш је раније излагао самостално а овом приликом се представио са двадесетак слика насталих током задње две године. Он није оптерећен припадношћу савременим стилским струјањима у уметности. Ракуш је неспутани истра-

живач који слика из задовољства истражујући оно што га у одређеном тренутку највише интересује исказујући то на особен начин. Широко заинтересован за психолошка и естетичка тумачења уметности он покушава да одгонетне прапочетак идеје — мисли о стварању дела па зато његове слике имају мање или више истраживачко значење подтекста једног привида који за остале, у једном моменту сагледавања има субјективни вид реалности«. Исказана сликарским језиком у тренутку заборавља, тема се одређује и појављује на слици као реалност. Према томе, Ракушев најновије слике су резултат његових истраживања »несвесног« поимања стварности исказаног сликарским средствима. Оне су сликарско виђење садашње човекове стварности и природе угрожене технолошким развојем и индустријализацијом.

Радош Ракуш слика бубришта са разбацаним стварима и старим, у распадању, предметима неодређеног облика али и травнате ливаде, нетакнуту природу, затрављено шипражје, листове биљака, травке, њихову анатомску структуру. У ликовном погледу Ракуш гради слику као исечак из веће целине, нарочито кад слика травнате површине, брижљиво исликавајући истим поступком цело шљетно. Те његове слике су фино ткање бојом која, зналачки распоредена и сливајући се у целину, код посматрача ствара утисак травнатог тепиха, зелене живице или ваздушасте гананости маслачковог цвета и изазива осећање смирености и опуштености. Понекад, кад је боја неошлемењена слике теже илустративности. Цртеж тада, као арабеска, добија превагу и боја бива потиснута. Међутим, кад сликар потисне цртача и кад боја доминира сликаном површином, Ракуш даје снажнија остварења. Међу изложеним делима слике 2, 4 и 8 издвајају се као најзрелија остварења и указују на талентованог аутора од кога ускоро можемо очекивати нова дела и већи допринос ликовном животу у Краљеву.